

Hoe moet na het overlijden van Hendrik verder met het gezin Smit?

Aan de avond van 24 december 1875 zaten moeder en zoon bij het lijk van man en vader. Na de kerstdagen werd het stoffelijk overschot van vader Smit te Urk ter aarde besteld. En moeder en zoon bleven voorlopig ter plaatse. Na de begrafenis viel de wintervorst in en was men afwachtende hoe men te Zwolle over het gezin Smit beschikken zou. De aanstellingen van het lagere personeel waren toen nog niet zo officieel als in het tijdperk 1900- 1930. Toen echter de eerste post in de maand januari op het eiland kwam, was er een dienstbrief bij, waarin stond, dat de arrondissementsingenieur v.d. Toom, op advies van opzichter Kievit, besloten had Lammert in zijn vaders plaats te benoemen. Dus de zorgen, wat het tijdelijke bestaan betrof, waren weggenomen. Moeder Smit dankte daarvoor haar God.

Dat dit geen neerschrijven, geen frase is, bleek bij het eerste bezoek van de chefs van de nu jonge rijksarbeider. Deze had de heeren vriendelijk bedankt voor het vertrouwen, in hem gesteld. Maar toen de heeren, na een tijdje in de directiekamer te hebben vertoefd, Moeder Smit een beleefdheidsbezoek brachten en zij niet overhaast met haar dankbetuiging voor de dag kwam, vroeg een der heeren: "En, vrouw Smit, hoe hebben we dat nu gemaakt?" Ze sprak: "Heel best heeren, maar dat heeft God U in het hart gegeven. Dat antwoord stond een der bezoekers niet aan, want hij antwoordde daarop met de ontboezeming: "Jij bent een ondankbaar wijf". Bijzonderheden over eigen familie op papier zetten en de waarheid getrouw te blijven, is dunkt mij, een moeilijk werk want als men over zijn familie schrijft, schrijft men ook over zichzelf en men is genegen eigen tekortkomingen zo niet voorbij te zien, toch het liefst in de schaduw te laten. Maar toch maar verder.

Groot financieel tekort, moeder mag een jaar lang geen inkopen doen

Toen Lammert door zijn veranderde levenspositie zich met de geldelijke zaken van het gezin moest bezig houden, bleek er een tamelijk groot tekort te zijn. De oorzaak was gedeeltelijk te zoeken in de op Urk onder de familie van moeder Smit heersende mening "dat op Schokland te wonen betekende tot aan de ellebogen in het geld te tasten". Maar de jonge Lammert trad drastisch op. Hij verbood, moeder een jaar lang enige inkoop te Kampen te doen dan door zijn bemiddeling en onder zijn contrôle. Hij had geleerd wat er in die tijd gedaan moest worden door één jaar voor f130,-- en één jaar, voor f150,-- als schippersknecht te varen om uitgaven en inkomsten in evenwicht te houden.

Lammert tijdelijk alleen op Schokland

Betje was een jaar voor vaders dood gehuwd en woonde te Urk. Moeder ging zo nu en dan wel eens in het gezin te Urk de behulpzame hand bieden. En het gevolg was, dat Lammert aan de zorgen van een niet gemakkelijk te verkrijgen dienstbode was toevertrouwd en het gezin met de tamelijk vele beslommeringen niet naar behoren behartigd werd. Hij zag dus spoedig in dat er een meer stabiele toestand te Ens moest tot stand komen, maar dat ging anders dan hij zich voorgesteld had.